

Samorząd
Województwa Opolskiego

REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPOLE

Obserwatorium Integracji Społecznej
45-315 OPOLE ul. Głogowska 25C
TEL. (77) 44 15 250; 44 16 495 FAX (77) 44 15 259

ROPS w Opolu

Spółdzielnia socjalna GRÓD w Biskupicach – opis dobrej praktyki

Replika Grodu średniowiecznego w Biskupicach w gminie Byczyna

Nazwa podmiotu:

Spółdzielnia Socjalna GRÓD

Adres:

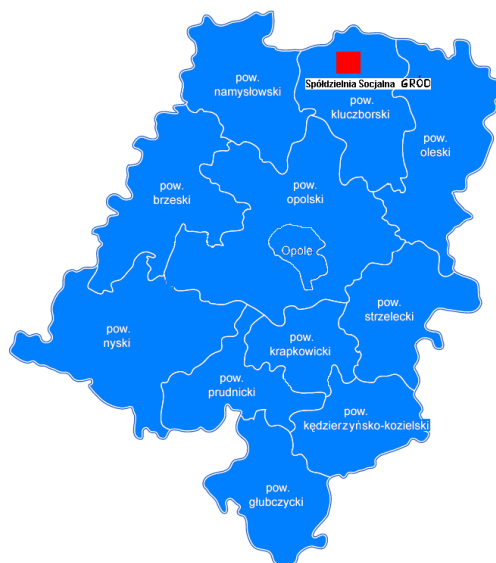
Gród Rycerski
Biskupice 58
46-220 Byczyna

Osoba kontaktowa:

Andrzej Kościuk – kierownik spółdzielni
tel. +48 602 613 386
email: andrzej.kosciuk@wp.pl

Rok powstania: 2009

www: <http://www.spoldzielniagrod.pl/t>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Misja oraz formy działania

Spółdzielnia socjalna GRÓD stanowi unikalne w skali kraju przedsięwzięcie efektywnie łączące wiele aspektów działalności z szeroko pojmowaną reintegracją społeczno-zawodową członków spółdzielni oraz budową kapitału społecznego środowiska lokalnego i regionalnego.

Spółdzielnia powstała 12 grudnia 2009 r. Zatrudnia sześć osób, a dziewięć osób jest członkami spółdzielni. Od początku swojej działalności użytkuje drewniany obiekt stylizowany na średniowieczny gród, który w znacznym stopniu decyduje o jego wyjątkowości.

Gród zlokalizowany jest w Biskupicach w gminie Byczyna. Położony jest w malowniczej okolicy nad zbiornikiem retencyjnym Biskupice – Brzózka. Obiekt powstał w latach 2006 – 2007 przy udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Czechy – Polska. Jest niewątpliwą atrakcją turystyczną gminy oraz cennym zasobem. Właścicielem grodu jest Gmina Byczyna, jego zarządcą Ośrodek Kultury w Byczynie, użytkownikami zaś Opolskie Bractwo Rycerskie i Šermiřsky Spolek Jeseník. Stanowi on Polsko - Czeskie Centrum Szkolenia Rycerstwa.

Spółdzielnia socjalna dzierżawi znajdującą się w grodzie karczmę oraz hotel, a także zajmuje się utrzymaniem obiektu. Partnerstwo z Opolskim Bractwem Rycerskim daje możliwość organizacji wielu imprez o charakterze rycerskim, spotkań integracyjnych oraz wycieczek i „zielonych szkół” dla dzieci. Ponadto w grodzie organizowane są m.in.: lekcje historii dla dzieci, szkolenia z zakresu fechtunku bronią średniowieczną, rzutów toporem, włócznią, nożem, nauka strzelania z łuku, jazdy konno, warsztaty rzemiosł średniowiecznych (kowalstwo, płatnerstwo, mincerstwo), pokazy strojów średniowiecznych. Dodatkowymi atrakcjami są pokazy rycerskie, inscenizacje bitew, pokazy katowskie, scen inkwizycji, koncerty zespołów muzyki dawnej. Obiekt czynny jest 24 godziny na dobę.

Pokaz strzelania z łuku

Stoisko z wyrobami rzemiosła średniowiecznego

Użytkowanie Grodu i organizowanie w nim różnorodnych imprez to część (choć niezwykle istotna) działalności spółdzielni. Prowadzi ona także sprzedaż balii szwedzkich dla miłośników gorących kąpiel, zajmuje się dystrybucją infrastruktury związanej z energią odnawialną jak kolektory

słoneczne, montuje pompy ciepła. Od początku istnienia spółdzielni kieruje Andrzej Kościuk, który jest jednocześnie członkiem Opolskiego Bractwa Rycerskiego.

Cele działania

Podstawowym celem działalności spółdzielni socjalnej GRÓD jest realizacja misji społecznej polegającej na reintegracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych z terenu gminy. Osoby współtworzące spółdzielnię, oprócz braku pracy, zmagaly się również z innymi problemami. Jak zaznacza kierownik spółdzielni były to osoby po pięćdziesiątym roku życia, które nadużywały (...) *alkohol i...no i różne takie rzeczy (...)* Według kierownika problemem było też (...) *może trochę lenistwo (...)* oraz *nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie (...)*.

GRÓD wypracowuje zysk w sensie ekonomicznym, co przekłada się na samodzielność zatrudnionych w niej osób, ich reintegrację zawodową, a przez to pełnienie istotnych dla samorozwoju ról społecznych. Zajęć jest na tyle dużo, że jest to dla osób aktywizowanych szansą na zdobycie coraz to nowych umiejętności i kompetencji. Aby prowadzić zajęcia dla przyjeżdżających członkowie spółdzielni musieli nauczyć się wielu umiejętności związanych ze średniowiecznymi rzemiosłami. Według Andrzeja Kościuka każdy członek spółdzielni (...) *Musi być samodzielnym pracownikiem (...)* oni prowadzą też zajęcia z tymi dziećmi, więc kwestia była nauczania tkania i tak dalej...oni muszą umieć to przekazać (...).

Wielość podejmowanych w GRODZIE inicjatyw i zadań wymusza ciągle doskonalenie umiejętności przez członków spółdzielni oraz pełnienie przez nich rozmaitych ról związanych z pracą. Jest to bardzo istotny element ich reintegracji społecznej. Bardzo ważna jest tu rola koordynatora działań – kierownika spółdzielni, który jako menadżer w przedsiębiorstwie społecznym musi sprawować nad pracownikami umiejętny nadzór oraz umieć w odpowiedni sposób kierować ich rozwojem. Jak sam podkreśla (...) *Dawniej trzeba było nad tymi ludźmi stać i cały czas im pokazywać, co trzeba robić. Teraz nie (...)*.

Pracy przy obsłudze gości odwiedzających obiekt jest dużo. Pracownicy i członkowie spółdzielni nie narzekają na brak zajęć, gdyż GRÓD funkcjonuje 24 godziny na dobę, a ponadto wszelkiego typu imprezy rycerskie cieszą się dużym zainteresowaniem. Duża rotacja odwiedzających powoduje, że spółdzielnia jest rentownym, niemal samowystarczalnym przedsiębiorstwem społecznym.

Kontekst funkcjonowania

Powstanie spółdzielni socjalnej wiązało się z zamysłem władz Byczyny, przede wszystkim jej Burmistrza, aby wraz z powstaniem grodu zaktywizować ludzi bezrobotnych z terenu gminy. Jest to część strategii zakładającej rozwój walorów turystycznych gminy, w tym związanych z dziedzictwem historycznym. Drewniana budowla jest niewątpliwym zasobem oraz atrakcją turystyczną w skali całego województwa opolskiego. Spółdzielnia socjalna korzystając z tego zasobu z jednej strony realizuje misję społeczną (reintegrując społecznie i zawodowo swoich członków), z drugiej, swoimi działaniami wpisuje się w gminną strategię rozwoju, przyczyniając się do uatrakcyjnienia lokalnego produktu turystycznego.

Przez szereg lat Byczyna funkcjonowała jako gmina typowo rolnicza, nie korzystano z jej walorów historycznych (m.in. jako jedyna, obok Paczkowa, posiada zachowane niemal w całości mury obronne okalające miasto). Budowa średniowiecznego grodu stworzyła możliwość promocji gminy również poza granicami Polski, co powoduje, że według kierownika spółdzielni, Byczyna i gród są bardziej rozpoznawalne w kraju i na świecie niż festiwal polskiej piosenki w Opolu.

Działalność spółdzielni jest przykładem zagospodarowania niszy rynkowej, która powstała w wyniku docenienia walorów historycznych przez władze samorządowe i częściowej zmiany jej charakteru z obszaru typowo rolniczego na atrakcyjny turystycznie. Według kierownika Referatu Współpracy Europejskiej, Promocji i Rozwoju Urzędu Miasta i Gminy Byczyna, Przemysława Mączki (...) *Wymyśliliśmy sobie te działania, które zmierzają do tego, żeby to bezrobocie się zmniejszyło..., (...) staramy się rozwijać te przedsiębiorstwa w ten sposób, aby przyczyniły się do rozwoju turystyki i (...) pełniły taką funkcję tych podmiotów, które tym otoczeniem turystyki się zajmą...* Gród został wymyślony do tego, aby zwrócić uwagę, znowu na Byczynę... Ten obraz Byczyny, jako gminy typowo rolniczej funkcjonował przez tyle lat, że jednak te zasoby kulturowe, gdzieś zostały schowane (...) i nie zawsze ludzie mieli pojęcie, że to jest naprawdę historyczne miasto (...).

Rozwój usług turystycznych w gminie, w tym przedsiębiorstw społecznych zajmujących się wykorzystaniem walorów historycznych Byczyny, określono w lokalnej strategii nazwanej „Rycerska Byczyna”.

Efekty działalności spółdzielni

Spółdzielnia funkcjonuje ponad dwa lata, wypracowuje zyski, jest rentownym przedsiębiorstwem. Kierownik spółdzielni ocenia ten czas bardzo dobrze. Wskazuje, że jest to (...) sukces. Bo raz, że się państwo pozbyło takiego garba, jakim jest sześć osób (...). Nie trzeba im płacić zasiłków. One wypracowują zysk. Dzięki temu zyskowi kupę rzeczy my tutaj budujemy, bo to się też z nieba nie bierze (...) Ludzie już nie muszą się bać, że święta upłyną im...(...) za zasiłek, ale oni dostaną premię i tak dalej. Dlatego ja myślę, że to jest sukces. Gmina już nie ma ich na garnuszku. Nie musi się nimi martwić (...).

Skuteczna aktywizacja bezrobotnych, mających różne problemy stanowi przykład tego, że GRÓD jest efektywnym przedsiębiorstwem społecznym, skutecznie reintegrującym społecznie i zawodowo członków spółdzielni.

Wsparcie ze strony samorządu gminy polegało głównie na stworzeniu efektywnych warunków dla funkcjonowania spółdzielni socjalnej, zgodnych z planami rozwoju lokalnego, które uwzględniają niszę rynkową oraz możliwości aktywizowanych osób.

Podsumowanie

Mocne strony działania spółdzielni:

- Wykorzystanie Grodu jako istotnego zasobu gminy, atrakcji turystycznej;
- Oferowanie usług związanych z Grodem (wypełnienie niszy rynkowej);
- Rozwój spółdzielczości socjalnej jako istotny element strategii rozwoju gminy;

- Współpraca z samorządem gminnym i innymi podmiotami, w tym Opolskim Bractwem Rycerskim, partnerami z Czech.

Największe sukcesy:

- Rentowność przedsiębiorstwa – wypracowywanie zysku, funkcjonowanie na rynku od ponad 2 lat;
- Aktywizacja i reintegracja oraz ciągłe doskonalenie zawodowe członków spółdzielni;
- Rozpowszechnianie Grodu i gminy na terenie kraju i za granicą (poprzez oferowane usługi).

Najważniejsze problemy:

- Formy wsparcia zewnętrznego nieadekwatnego do potrzeb spółdzielni;
- Konieczność pozyskania nowych środków na inwestycje.

Czynniki powodzenia spółdzielni:

- Wsparcie samorządu terytorialnego, w tym szczególnie gminnego;
- Odpowiednie zarządzanie spółdzielnią;
- Wypracowane partnerstwo z władzą lokalną i podmiotami pozarządowymi.

Wyzwania na przyszłość:

- Rozwój działalności poprzez rozbudowę infrastruktury Grodu;
- Zawiązanie partnerstwa z lokalnymi przedsiębiorcami.

Widok Grodu średniowiecznego z lotu ptaka.

Opracowano w Obserwatorium Integracji Społecznej
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu
Opole, grudzień 2011